

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek

: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Avstrija — Rusija.

V spodnjem teku reke Nide so naše čete v bojih dne 22. decembra vjele nad 2000 Rusov.

Od 11. do 20. decembra so naše čete vjele vsega skupaj 43.300 Rusov. V Avstro-Ogrski se nahaja sedaj 200.000 vojnih vjetnikov.

V Galiciji so naši Ruse pri Lisku potisnili nazaj. Jako hud boj je pa bil med Vislokom in Bialo ves dan pred svetim dnevom in potem na sveti večer in celo noč. Rusi so imeli v boju zelo močne armade in so našim zopet vzeli okolico mest Krosna in Jasla. Na bojni črti med Rimonovim in Tuhovim so se tedaj naše čete v tem predkrpatskem ozemlju pomaknile malo nazaj.

Južno od Tomaševa je naš napad proti vzhodu nekoliko pridobil. Tam se skupaj bojujejo Avstriji in Nemci.

Dne 23. decembra zjutraj so se parkrat oglasili naši najtežji trdnjavski topovi v Krakovu. Med vjetniki v Krakovu je veliko število Poljakov iz ruske Poljske. Ti so ob prihodu v Krakov prijazno pozdravljali prebivalce in so demonstrirali za svobodo Poljske. Bilo je skupaj okoli 300 mož. Vojna uprava jim je dala stan v neki veliki krakovski vojašnici. — Rusi bi na vsak način radi dobili Krakov in zato njihova glavna moč tišči proti tej trdnjavi. Vendar pa bodo prisiljeni opustiti ta smoter in se vrniti na obrambno črto pred Varšavo.

Na Ogrskem, in zlasti po grebenih Karpatov, so bili zadnje dni hudi boji. Pri Smolniku in pred prelazom Lupkov je padlo 2000 Rusov.

Ob reki Latorče so naše čete dne 23. decembra odbile več ruskih napadov in so razbile neko rusko baterijo. Rusi so imeli velike izgube. V dolini Ung so naše čete napredovale proti gorskemu prelazu Uszok. Na sveti večer so naši po štiridnevem junaškem boju zavzeli neko obmejno višino, na sveti dan pa prelaz Uszok.

Pri bojih v Karpatih se je posebno odlikoval domobranski pešpolk št. 27. Pri naskoku na prelaz je ena sama stotinja slovenskih fantov vjela pet ruskih častnikov, med temi dva štabna in 372 mož. Med vjetimi častniki je bil tudi poročnik 126. ruskega pešpolka graf Potocki.

Dne 28. decembra se je uradno poročalo: Severno od prelaza Dukle so se umaknile naše čete ruskemu napadu v postojanke blizu karpatskega grebena. Med Bialo in Dunajcem, severno od Zakličina, so bili jako silni ruski napadi odbiti.

Avstrija — Srbija.

Izdalo se je uradno poročilo, ki pove, zakaj so se naši umaknili iz Srbije. Zgodilo se je tako: Po dobrih vseh je poveljstvo naših čet hotelo doseči cilj cele vojne, namreč popoln poraz Srbov. Pri tem pa ni zadosti upoštevalo težav, ki jih je bilo treba premagati. Vreme je bilo neugodno in ceste tako grozno slabe, da ni bilo mogoče dovažati armadi potrebne oskrbe in streliva. Srbi so pa zbrali nove sile in pričeli z napadi. Naše tišanje naprej se je moralo ustaviti, da ni bila armada pod neugodnimi razmerami prisiljena postaviti se v odločilni boj. Naše čete, ki so bile že precej globoko prodrle v Srbijo, so le vsled neugodnih razmer šle nazaj, niso pa bile

poražene. Pri umikanju so trpele občutne izgube na moštvu in materijalu, kar je bilo neizogibno. Poročila, ki so tačas krožila o številu izgub, so pa bila zelo pretirana. Z neupognjenim pogumom pričakujejo naši novih bojev. Vrhovni poveljnik Potiorek je iz zdravstvenih ozirav odstopil ter odšel v pokoj v Celovec in cesar je namesto njega imenoval generala kavalarije nadvojvodo Evgena.

Ko so se naši umaknili iz Valjeva so tam pustili bolnike in ranjence, ker bi bilo zanje smrtnonevarno, ako bi jih bili prevažali. Iz Valjeva so naši odkorakali v Osejnico, potem v Črnjevo in Šabac, katerega so zapustili 9. decembra. Dne 11. decembra so prišli naši v hrvaško Mitrovico in dalje v notranjost Slavonije, kjer so se vnovič uredili. Umikanje se je vršilo v popolnem redu.

Za poveljujočega generala v Bosni in Hercegovini je cesar namesto Potioreka imenoval podmaršala Sarkotiča.

Večina avstrijskih vjetnikov biva sedaj v Bitolju v barakah. Stražijo jih vojaki. Položaj vjetnikov ni ravno slab; bolne in ranjene zdravijo avstrijski zdravniki vjetniki, ki imajo pa na razpolago le malo zdravil in zdravniških pripomočkov. Odkar je nastopil mraz, je mnogo hujše, ker ni preskrbljeno za kurjave. Veliko vjetnikov so zadnje tedne pripeljali na bojišče, da delajo tam utrdbe.

Okoli Foče in Višegrada v Bosni stoje Srbi že dlje časa in se tudi takrat niso umaknili, ko so naše čete prodirale v Srbijo.

Vzhodno od Trebinja se nahajajo črnogorski oddelki na hercegovinskem ozemlju. Tudi v Dalmaciji okoli Spiča in Budve imajo nekatere kraje Črnogorci že od začetka vojne zasedene. Brez uspešni so pa napadi Črnogorcev na Boko Katorsko. Vkljub napadom francoskega brodovja je vojna luka kotorska trdno v naših rokah. Ni res, da bi bila padla, kakor tudi ni res, da bi Sarajevo oblegali Srbi.

Rusija je poslala Srbiji zopet deset ladij, napolnjenih z vojaki in strelivom. Prišle so ladje po Donavi v Prahovo.

Srbi so zopet razstrelili most med Belgradom in Zemunom.

Avstrijska armada je v svojem umikanju vzela s seboj kot ujetnike 1200 Srbov, ki so se nahajali v starosti, da bi bili podvrženi vojaški dolžnosti.

Nemčija — Rusija.

Rusi se hvalijo, da jim ni žal, ker so se umaknili pred Nemci. Poprej so imeli za hrbtno močvirje, sedaj pa stoje za reko Bzuro, katere visoki bregovi obvladujejo okolico. Porabljaajo v svoje namene tudi reko Ravko, ki se med Lovičem in Suhačevim izliva v Bzuro. Ruska bojna črta sedaj sega ob Ravki in Ravi na Opočno, ki leži 30 angleških milj od Petrikova. Splošno se trdi, da je zmago Nemcev nad Rusi omogočilo najbolj to, da so Nemci imeli na razpolago veliko železnic in da so lahko premikali čete naglo semtertja. Te železnice so Nemci zgradili v teku zadnjih let, ko so se pripravljali na vojno zoper Rusijo. Rusi so bili pa bolj neokretni in si takih strateških železnic niso pripravili.

Nemške čete so na črti Soldau-Neudenburg zopet začele prodirati in so po večdnevih bojih vrgle Ruse nazaj. Vzeli so Nemci Mlavo in ondotne ruske postojanke ter vjeli v teh bojih 1000 mož. Na ozemlju reke Bzuro in Ravke so se razvili v meglenem vremenu, ko je topništvo le malo prišlo do veljave, v mnogih krajih srditi bajonetni napadi. Ruske izgube so bile velike. — Na desnem bregu reke Pilice so Rusi napravili več napadov, pa so jih Avstriji in Nemci odbili.

Nemci trdijo, da so od 11. novembra do 30. decembra ujeli 136.000 Rusov ter dobili sto topov in tri sto strojnih pušk. Samo po bojih pri Lodzu in Loviču so Nemci vjeli 56.000 Rusov. Zadnji čas je položaj v vzhodni Pruski in na Poljskem neizpremenjen. Boji pa trajajo na Bzuri in Ravi dalje.

Iz Varšave prebivalci beže. Odšle so tudi politične oblasti v Vilno. Nemški zrakoplovci bombardirajo Varšavo. Vrgli so na mesto 80 bomb, ki so podrle veliko hiš in ubile mnogo ljudi. — Car Nikolaj je zopet prišel na fronto. — V Varšavi se je že zadnje zimo učilo 800 častnikov madjarski jezik.

Rusija — Turčija.

Na Kavkazu ob rusko-turški meji je bila bitka, v kateri so bili Rusi med Oltijem in Idom premagani. Turki so vjeli 1000 Rusov.

Turško brodovje je šlo na ogled po Črnem morju in se je vrnilo nepoškodovano. Ena turška ladja je srečala rusko brodovje, ki je štelo 17 ladij, namreč 5 oklopnih, dve križarici in deset torpednih čolnov, zraven pa še več polagalk min. Turška vojna ladja je napadla rusko brodovje. Z uspehom je obstreljevala rusko oklopno križarico „Rostislav“ in je potopila ladjo „Oleg“ in „Athos“, polagalki min. Drugi del turškega brodovja je z uspehom obstreljeval Batum. Na sveti dan zjutraj sta hoteli dve turški ladji prisiliti rusko brodovje, da bi se spustilo v boj. A rusko brodovje se zato ni zmenilo in je pobegnilo v Sebastopolj. Tako popisujejo ta slavni pohod Turki.

Italija.

Francoska je poslala svojega dobrega diplomata, prejšnjega francoskega predsednika Loubeta, kot posebnega poslanika v Rim. To je storila zaradi tega, ker Nemčija pošlje v Rim kneza Bülova. Avstro-ogrski poslanik baron Macchio je pa dne 26. decembra prišel iz Rima na Dunaj.

Italijanska kraljica je srečno porodila hčerko. Tem povodom je bilo pomilošenih mnogo političnih zločincev.

Italijani v Valoni.

Nastali so v Valoni nemiri, ki so baje merili proti Italijanom, tako da so se morali ti zateči pod varstvo ondotnega italijanskega konzulata. Konzul je poklical na pomoč mornarje iz vojaške ladje „Sardagna“, ki je stala v luki. Prebivalci Valone so bili baje Italijanom zelo hvaležni, da so zasedli mesto in napravili red. Italijani bodo v Valoni najbrže ostali, da bodo skrbeli za mir.

Italijani so zasedli Valono zaradi tega, ker je bil neki odvetnik italijanskega konzulata od

Albancev napaden. Albanski narodnjaki so sovražili tega odvetnika, ker je delal za Italijo, in so se hoteli nad njim maščevati. Sicer so pa Italijani porabili zase ugoden čas, ko je po deželi se začel zopet nemir. Vstahi so odrezali Drač od zunanjega sveta ter pričeli ondi sveto vojno proti Essad paši. Essad paša pa izganja iz Albanije Bolgare in je ukazal, da morajo tekom enega meseca Bolgari zapreti svoje trgovine in oditi.

Ogrski časniki poročajo: „Nemčija in Avstro-ogrski ne bodeta imeli nič proti temu, da je zasedla Italija Valono. Italijani pa niso zasedli samo mesta Valono, ampak tudi sosedne griče.

Papež in sultan.

Papež je poslal posebnega delegata k turškemu sultanu. Delegat je izročil sultanu papeževo pismo. Zaslišan je bil pri sultanu brez posredovanja francoskega poslanstva, kar ni bilo doslej v navadi.

Francoska.

Francozi so kupili v Ameriki 30.000 konj, katere so grške ladje prepeljale v francoska pristanišča.

Francoski general Pau je šel v ruski vojni stan, da se je z velikim knezom Nikolajem Nikolajevičem, posvetoval o novem vojnem načrtu.

Boj v zraku.

Pri napadu Angležev na Cuxhaven so izgubili Angleži štiri letala in poveljnika Hawletta.

Belgija.

Iz Belgije je prišlo dosedaj na Angleško že 130.000 beguncev. Vsak teden se jih preseli kaka dva tisoč.

Bolgarija.

Bolgarija zahteva nagrado, ker je ostala nevtalna. Zahteva namreč onl del Macedonije, ki ji je bil že leta 1912 zagotovljen. Vršijo se pogajanja, da bi se sešla romunski in bolgarski kralj. V Sofiji je zborovala sinoda bolgarske cerkve prvokrat ob navzočnosti duhovščine ondotnega ruskega veleposlanstva in konzulata. Rusi ne smatrajo bolgarske cerkve več za razkolniško.

Turčija.

Angleško brodovje je obstreljevalo turško vojašnico v zalivu otoka Tenedos, ter jo razrušilo.

Rusija in Perzija.

Turki in Nemci so si prizadevali, da bi Perzijo spravili v boj proti Rusiji. Ker sta pa Rusija in Angleška obljubili Perzom nekaj sveta, ako bodo ostali mirni, so začele naraščati simpatije za Rusijo. — V Afganistanu pa tudi Angleži delajo na to, da bi emir ne napadel Rusov in Angležev.

Egipt.

Egiptovski sultan Hussein Kemal je bil proglašen od Turkov za izdajavca vere in domovine, ker je delal na to, da bi prišel en del turškega cesarstva pod angleško oblast. Angleži so ustrelili

60 egiptovskih častnikov, ki so izjavili, da se ne bodo bojevali na nobeno stran.

Maroko.

V Maroku so vstahi zasedli Udšo in Rocho. Španci so odposlali v Maroko svoje vojno brodovje, ker nemiri prete tudi španskemu ozemlju. Tako bode kmalu tudi dosedaj mirna Španija zapletena v vojno.

Japonska.

Japonski državni zbor se je izrekel z večino glasov proti nadaljnemu oboroževanju. Cesar je vsled tega glasovanja zapustil državni zbor.

Cesar Franc Jožef je dne 31. decembra v povelju na armado in mornarico pohvalil junaštvo čet in izrazil upanje, da bo z božjo pomočjo novo leto prineslo zmago.

Zlata svetinja za našega cesarja. Upravni svet turškega „Rdečega polumesca“ je poklonil avstrijskemu cesarju v zahvalo za njegov velikodušni dar zlato svetinjo.

Grof Berchtold je bil dne 28. decembra od cesarja sprejet v avdijenci.

Vojni minister Krobotin se je pripeljal v Knittelfeld pogledat, kako se godi ondotnim ruskim vojnim vjetnikom.

Sv. oče za mir. Sv. oče papež Benedikt je sprejel v prestolni dvorani mnogo kardinalov in škofov, ko so mu prišli voščit božične praznike. V ganljivih besedah je sv. oče omenil, kako se trudi pri vladarjih za mir, da pa dosedaj še ni imel uspeha. Rekel je, da bode prizadevanja za mir z vsemi silami nadaljeval.

Francoska in Vatikan. Francoska ima veliko škodo, ker je v vojni izgubila pokroviteljstvo nad kristjani v Orientu. Hoče si sedaj dobiti veljave s tem, da bi se sporazumela z Vatikanom. Napravile bi se zopet diplomatske zveze, ki so sedaj popolnoma pretrgane. Pa ne pojde tako lahko. Papež zahteva, da naj Francoska najprej odpravi postave o ločitvi cerkve od države.

Na Finskem so upori. Zaradi prekucij so zaprli ondi vseučilišče in druge visoke šole. V Petrograd so pripeljali osem članov finskega deželnega zbora aretiranih.

Nemci potopili angleške ladje. Poroča se, da je nemška pomožna križarica „Prinz Wilhelm“ ob obrežju južne Amerike potopila štiri angleške trgovske ladje. — Nemška križarica „Dresden“, katero so Angleži lovili, je srečno ušla.

Poškodovana francoska ladja. Velika francoska oklopnica, katero je z dvema torpedoma zadel avstrijski podmorski čoln št. XII., je morala iti na otok Malto, da jo bodo ondi popravili.

Izstradati hočejo. Devetdeset evropskih parnikov je šlo v Ameriko po razno blago. Nad polovico teh parnikov ima angleške zastave, tudi druge zastave so izobešene, samo nemške nobene ni. Večinoma bodo parniki pripeljali žito, konje, bodečo žico in drugo, kar se potrebuje v vojni.

Vse to pojde na Angleško, Francosko, Rusijo itd., nič pa ne v Nemčijo in Avstrijo, ker Angleži gospodarijo na morju in ne puste naših ladij skozi. Zjedinjene države pa pomagajo Angležem. — Govori se, da bode v Italiji kmalu nastalo pomanjkanje živeža in da bode vsa dežela že prihodnjo pomlad zelo čutila pomanjkanje žita. Poslanci priporočajo vladi, da naj Italija v Ameriki kupi večje množine žita ter se z Angleško pogodi, da se bode moglo žito prepeljati iz Amerike.

Socijalni demokrati za mir. V dneih 17. in 18. januarja bo v Kodanju shod socijalnih demokratov iz raznih dežel in potem bo velik obhod po mestu kot demonstracija, da naj se sklene mir.

NOVIČAR.

Pastirski list avstrijskih škofov. Na Božič so izdali avstrijski škofje pastirski list in v njem sporočajo, da naj se avstrijski narodi po vzgledu svojega cesarja, ki je letos 8. decembra sebe in svojo hišo posvetil Srcu Jezusovemu, tudi posvete v sedanjih grozah in viharjih temu najkrepkejšemu božjemu braniku.

Iz Premišla, od Rusov že več tednov obkroženega Premišla, so poslali slovenski fantje Alojzij Hude, Janez Smole in Josip Ravnikar po drznem letalcu v domovino pozdrave in voščila za novo leto. Pohvalijo se v pismu, da trdnjava Premišel stoji mogočno in nepremagljivo.

Smrtna kosa. Enajst slovenskih akademikov je že darovalo svoje življenje na bojnem polju. O božiču so pokopali v Hatvanu pri Budimpešti predsednika „Danice“ Ivana Žgurja, ki je bil nevarno ranjen v Karpatih in je umrl v bolnišnici. Bil je mladi praporščak mož dela in veselih upov, da bo še mnogo storil za domovino, katero je iskreno ljubil.

«Srečno novo leto!» Vojna pošta te dni prinaša z daljnega bojnega polja mnogo voščil za novo leto v slovenska sela. Par besed je le zapisanih s svinčnikom med žvižganjem mrzle burje na košček papirja, a srca se bralcem razgrevajo in poživljajo v iskrenem veselju. Pozabljene so vse težave in vse žalitve minulih let. Vse vtika radostno glave v karto, kajti „naš Janez“ je še živ, on je pisal in vošči vsem skupaj srečno novo leto. Res čudno! Strašna vojna je v prej mrzla srca mahoma poslala božjo poslanko, toplo rodbinsko ljubezen, ki je predhodnica miru in sreče. Duh božji diha, kjer hoče.

PODLISTEK.

Spomin.

Napisal Franc Koblar.

Kje je tisto zlato? Tako obilno je bilo, nikdar ne užito in ne zapravljeno, vendar ga danes ni. Šlo je, razteklo se je kakor rosa v vročem dnevu.

Otroci smo bili. K maši bi bili radi šli, pa nismo smeli. Zunaj je bilo mrz, sneg je segel skoro do oken in le veliki ljudje so ga mogli pregaziti. Pri cerkvi je zvonilo tako lepo in glasno, kakor da so ostali vsi glasovi doma med hribi, sneg je vjel vse, nikogar ni pustil dalje v dolino. Tako je pri nas v adventu, o božiču in v postu, sami zase smo, sami v sebi premišljujemo.

Mi pa smo jokali, niso nas pustili z doma, a v cerkvi je tako lepo. Jokali smo bolj iz trme. „Igrajte se doma! Kaj lepega!“ so nam rekli mati.

In prišli so otroci iz cele hiše, od vseh družin pod streho. „Naša hiša“ je bila velika, najrazličnejši ljudje so stanovali v nji, prijatelji in sovražniki, tudi po več družin je bilo v eni sobi. Otroci pa sme bili vsi prijatelji.

„Igrajmo se! Igrajmo se mašo!“

Iz samih podobnic smo sestavili oltar. Dolga vrsta jih je bila, spominki starejših bratov iz šole. Poiskali smo pisane rute za prte in oblačila in maša se je začela. Najprvo je bila procesija. Jožek je maševal. Najmlajši so stregli, drugi smo bili občinstvo. Naš zvonček je pel ravno tako kakor oni v cerkvi, od daleč pa ga je spremljal veliki farni zvon in naznanjal povzdigovanje. Tudi pri nas je bilo povzdigovanje... Kaj smo mislili in čutili? O tistem Bogu smo mislili, ki kraljuje vrh neba. Nebo pa sloni na vrhovih dreves, ki rastejo po hribih. On gleda na nas, a ga ne vidimo. O, če bi mogli priti tako visoko, na tisto veliko goro, in bi splezal na drevo, pa bi se tiho splazil v nebesa! Ti tudi, kajne?

Jožek je tudi pridigoval. Stopil je na pogrnjen stol, resnega obraza je govoril, tudi z rokama je mahal. Deklice so se smejale, dečki smo bili pametnejši. Jožek jih je pokaral.

Tedaj so vstopili naša mati. Kaj so takrat mislili? Resto so se držali, a oko jim je bilo srečno.

Naprej!... Nikar!...

Samo to še. Matere ni. In mi? O moj Bog! Danes prihaja iz sosednjega okna tisto otročje zvonkljanje... mašo imajo in jaz sem od takrat do danes že neštetočkrat dosegel oni hrib, splezal

vrh dreves. Postali smo veliki, o moj Bog, nebo je daleč.

Pa pravim samemu sebi:

Kaj še hočeš? Spomin je mladost in dovolj naj ti bo! Mi vsi smo otroci, kadar smo sami ali pa po dva. Kadar hočeš govoriti s seboj velike reči, molčiš, in če sta skupaj z bratom, moraš umolkniti, da mu poveš najlepšo besedo. Življenje je le tista naša slaba volja, ko se izneverimo svoji notranjosti in se izgubimo med glasnimi ljudmi. Ni lepo, ker se tepemo sami.

„Ni živel za ta svet,“ pravimo o tistem, ki je sam vase zatopljen šel mimo nas. To ni bilo življenje, bilo je samo srečanje neznanca, ki se sred pota vrne domov, se veseli v sebi in hvali Njega, ki ga je ustvaril samo zato, da more k Njemu.

Ko se večerni zvon glasi iz samostana kakor z onega sveta, se spomnim na taka življenja. Vabi, vabi, vabi... in ti čutiš hrepenenje. Vračaš se iz življenja k otroku, bliže si zibeli. Ne moreš do nje. Nad bregom visiš in ječiš, tupaš, hočeš.

Takrat večkrat izprašuješ vest. Samo ne jokaj nikar! Le starci ob spominih v smehu plakajo, ker so — otroci ob grobu.

Iz **Besnice**. Zadnje nedeljo med dopoldansko božjo službo so tatovi vlomili v Besnici v župnišče. Dekla, ki je prišla slučajno domov nekaj pogledat, jih je zasačila. Tekla je v zakristijo po ljudi, a med tem časom so tatovi ušli. Enega, ki je nazaj pogledal, je poznala. Tatovi so vlomili in zelo pokvarili pet vrat. Ker pri večnih vratih niso mogli noter, so pristavili lestvico in prišli skozi okno v hišo. Po sobah so vse razmetali. Odnegli so pa le malenkosti; vzeli bi bili več, a so bili prepodeni. Najbrže so iskali denarja, ker je bilo sv. Štefana dan darovanje za sveče, denarja pa niso našli.

Umor v Godeščah. Janez Svolfšak in Anton Rant sta se sprla pri kvartanju. Rant je z nožem sunil Svolfšaka v srce, da se je mrtev zgrudil.

Vpoklicanje črnovojnikov. Drugi štirje letniki črnovojnikov, ki še niso služili, bodo vpoklicani koncem februarja in zadnji štirje letniki sredi aprila.

Vpoklicanje vojakov na Ogrskem. Dne 16. januarja bodo nastopili na Ogrskem vojaško službo črnovojniki iz letnikov 1887 do 1890.

Zaročil se je ravnatelj pospeševalnega urada inženir V. Remec z gđ. Jelico Pollakovo, hčerko tovarnarja Karola Pollaka.

Ruski vjetniki na Češkem. Pri mestu Josefovem na Češkem je zgrajenih nad 70 barak za ruske vjetnike; v vsako barako jih gre do 600. Vedno je ondi od 20 do 30 tisoč Rusov, katere polagoma odvažajo v druge vjetniške tabore.

Rusi preganjajo nemščino. 64 mest na Ruskem je svoje nemško ime izpremenilo v čisto rusko. Poteptati hočejo Rusi vse, kar je nemškega. Ruski trgovci v Petrogradu so slovesno sklenili, da tudi po vojni ne bodo ničesar naročili iz nemških tovarn.

Samo o vojni! V Parizu ni v dnevnikih, ki izhajajo v mali obliki, nič drugega čitati, kot samo vojna in vojna od prve do zadnje vrstice.

Žrtvujte 5 vinarjev za dopisnico in sporočite po njej svoj naslov „Srečkovnemu zastopstvu 19“, Ljubljana, glasom današnjega oglasa.

Razglas. Z ozirom na okolnost, da se cene petroleja v trgovini na debelo vedno spreminjajo, je c. kr. deželna vlada za Kranjsko z odlokom z dne 26. decembra 1914 št. 36 124 razveljavila za nadrobno prodajo petroleja določeno najvišjo ceno (tuuradni razglas z dne 12. novembra 1914 št. 12). Vendar se opozarja, da se bo vsaka zahteva neprimernih cen v smislu § 7. cesarske naredbe z dne 1. avgusta 1914 št. 194 drž. zak. kot draženje sodnijsko kaznovala. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 17. decembra 1914.

Razglas. V teku leta 1915 vršili se bodo uradni dnevi podpisanega c. kr. okrajnega glavarstva po sledečem redu: 1. v Škofji Loki vsaki mesec zadnji četrtek izvemši praznik dne 25. marca in se vrši uradni dan dan poprej, t. j. v sredo 24. marca. 2. v Trziču vsak mesec prvo soboto. 3. v Gorenji Vasi vsak drugi mesec pričenši z januarjem, in sicer vsak prvi torek. 4. v Železnikih vsak drugi mesec pričenši s februarjem, in sicer vsak drugi četrtek. Dosedaj običajne uradne ure ostanejo nespremenjene. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 22. decembra 1914.

Razglas. C. kr. deželna vlada za Kranjsko je na podlagi § 4. ministrske naredbe z dne 19. decembra 1914 št. 345 drž. zak. določila za nadrobno prodajo krompirja izvemši kifelfarja, in sicer za izbrani jedilni krompir (rmen, bel, rožni) najvišjo ceno s 13 (trinajst) vinarji za 1 kg. Ta določitev velja za celo deželo Kranjsko, vstevši deželno glavno mesto Ljubljano. S tem postanejo z razglasoma c. kr. deželne vlade z dne 6. oktobra 1914 št. 28.976/A in št. 28.976/B za nadrobno prodajo krompirja določene najvišje cene kakor tudi v posameznih slučajih dovoljene izjeme brezmočne. To se razglša vsled razpisa c. kr. deželne vlade v Ljubljani z dne 23. decembra 1914 št. 36.193 s pristavkom, da se bode vsako prekoračenje te cene najstrožje kaznovalo. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 23. dec. 1914.

Razglas. Opazilo se je, da se primeša kruhu v zadnjem času čestokrat krompirjev škrob in sicer ne, da bi se to poučilo. Ker pa navaja ministrska naredba z dne 31. oktobra 1914 št. 301 drž. zak. le krompirjevo valjano moko in krompirjevo kašo med predpisane zmesi za izdelovanje kruha in ker mora biti kruh tuzemskega izvoza, ki ga prodajajo trgovci in drugi prodajalci, narujen iz zmesi moke, določenih v tej naredbi, je tedaj primešanje krompirjevega škroba h kruhu že po tej naredbi prepovedano, in če se vrši prodaja takega kruha brez primerne označbe, vrhutega še po zakonu o živilih kaznjiva. To se daje županstvom v lastno vednost in nadzorovanje, kakor tudi v poduk tržnih nadzornih organov in prizadetih obrtnikov z naročilom na znanje, morbitne prestopke ovaditi pristojnemu sodišču oziroma podpisnemu obrtnemu oblastvu. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 24. dec. 1914.

Razglas. Z naredbo c. kr. domobranskega ministrstva z dne 30. 7. 1914 (drž. zak. št. 179)

izdana je bila prepoved, konje z razvidnicami (Evidenzblattpferde) odstraniti iz njihovih nabornih okrajev. Naborni okraji se ujemajo s sodnimi okraji in se toraj ne sme prodajati omenjenih konjev izven sodnih okrajev Kranj, Škofja Loka in Trzič, in sicer v nobenega teh sodnih okrajev niti v kak tuj okraj. Ta prepoved se s tem še jedenkrat razglša s pripombo, da se bodo prestopki te prepovedi strogo kaznovali. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 28. decembra 1914.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 31. decembra. Rusi nameravajo z večjimi armadami udariti proti Budimpešti. S tem hočejo naše in nemške čete prisiliti, da bi ne mogli z vso močjo marširati proti Varšavi. V Bukovini in na Karpatih so začeli Rusi živahno delovati. Naše čete stoje ob reki Sučavi v Bukovini in zahodno na grebenih Karpatov. Dne 30. decembra so imeli naši hud boj z Rusi pri Ökörmezö na Ogrskem. Rusi so bili zavrženi z velikimi izgubami. Boj je bil tudi pri Latorči in severno od prelaza Uzsok. Zahodno od tega prelaza nimajo Rusi nobenega prelaza čez Karpate več v svojih rokah. Isti dan so bili zavrženi tudi siloviti napadi Rusov pri Gorlicah in severno od Zakličina.

Dunaj, 31. decembra. Včeraj je imela naša artilerija zapadno od Trebinja več ur trajajoč boj s Črnogorci in je sovražnika prisilila, da se je moral umakniti.

Berlin, 31. decembra. Bitka je bila s topovi pri Westende-toplice. Sovražniki so porušili več hiš. Jugovzhodno od Reimsa je bila ena francoska kompanija uničena. Pri Châlonsu je bil močen francoski napad odbit. V Argonih so Nemci vzeli nekaj jarkov in vjeli nad 250 Francozov. V Zgornjem Elzasu so bili tudi napadi Francozov zavrženi. Pač pa so Francozi razstrelili več hiš vasi Steinbach.

Berlin, 31. decembra. Angleže stane vojna vsak dan 54.000.000 kron. Za varstvo Angleške proti nemškim napadom se je postavilo le zračno brodovje obstoječe iz sto letal.

Bukarešt, 31. decembra. Včeraj ponoči je šlo več ruskih ladij po Donavi, ki so peljale Srbom orožje in strelivo.

Berlin, 31. decembra. Vseh prešteti vojaških vjetnikov v Nemčiji je koncem leta 581.013, in sicer 8138 častnikov in 577.875 mož. Francozov je 219.364, Rusov 309.869, Belgijcev 37.464 in Angležev 19.316.

Dunaj, 1. januarja. Boji v Karpatih in Bukovini se nadaljujejo in ni izpremembe. Pri Biali v Galiciji so bili včeraj Rusi z velikimi izgubami zavrženi. Naši so dobili 2000 vjetnikov in 6 strojnih pušk. Severno od Visle gosta megla ovira bojevanje.

Berlin, 1. januarja. V Petrogradu so odkrili zaroto proti carju in vojni stranki, pri kateri sta najbolj prizadeti guberniji Petransk in Jekaterinoslav, Zapri so več kot 1700 oseb. — V Petrogradu je proglašeno oblegovalno stanje.

Pariz pred in med obleganjem.

(Dalje.)

Medtem smo postali nervozni, ker še vedno ni hotelo biti Prusov pred Parizom. Kaj neki li počenjajo tako dolgo? Zdelo se nam je njihovo prodiranje zelo počasno; zvedeli pa smo vsak dan iz tega, kateri del proge je že zaprt za promet. Vedeli smo, da bo drugi dan vlak šel zopet do nekoliko postaj bliže Parizu. Sicer pa je ta počasnost nemške armade učinila, da smo se začeli nadejati, da se vse to ne bo izvršilo tako slabo za nas. Saj se je vendar pruski kralj voj-

skoval samo z Napoleonom; zdaj pa, ko tega ni, tudi ni vsled tega modro, da se vojskuje dalje še zoper nas. Nekateri so popolnoma resno govorili, da pruski kralj že zaradi tega ne bo prišel k nam, da mu ne bi mi s svojimi demokratskimi idejami izkvarili armade. Naši demokrati so dali natiskati velike oglase, v katerih so nazivali nemške vojake svoje brate, ter oglase nalepili po mestu, da jih nemški vojaki takoj vidijo, ko pridejo v mesto. Drugi zopet so se tolažili, da Rusija in Angleška ne bosta pustili Nemcem vkorakati v mesto, in tako nihče ni zares veroval v zavzetje Pariza.

V vsakem človeku je nekoliko lahkoumnosti, toda nihče ni v tem smislu toliko človek kakor ravno Francoz. Naša domišljavost nikakor ni mogla razumeti, da se nahajamo pred resnimi dnevi in da zares preti mestu tako velika nevarnost. Kako bi se vendar mogel kdo drzniti, da podrega v sam Pariz? Ne, to ni mogoče. Ali, če bi se tudi to zgodilo, tedaj je treba tega predzreza pričakovati, in za ta slučaj je bila zopet izdana nova krilatica: „Trebaj je, da vsakdo ostane na svojem mestu.“ To je bila zopet fraza, kakor smo jo ravno potrebovali, da pride nekaj izpremembe v naše življenje in da nam ne bo — dolgčas. Vojna oblast je hotela, da odpravi iz Pariza vse brezdelnike, a jim ni uspelo. Šlo je res mnogo žen in otrok, toda možje, ki so jih tja spremili, so se vsi po vrsti vračali v Pariz. Ako ste jih srečali in se čudili temu, da so prišli nazaj, so vam gotovo zamerili. Oni so sicer vsi priznavali, da niti v sanjah ne mislijo, da bi mogel kdo Prusom kaj škoditi, ker nihče izmed njih ni znal niti puške prav prijeti, toda poglavitno je, da je vsakdo vedel, da mora vsak ostati na svojem mestu. Mnogi pa, ki so iz kakršnegakoli vzroka odšli iz Pariza, so odhajali s solznimi očmi in so vzbujali mnenje, kakor da nikoli ne bodo preboleli, ker so morali v takem času zapustiti Pariz. Znani Girardin ni mogel pozneje obstati pred zasmehovanjem, ker je zapustil Pariz, dasi vsled svojih let in zaradi slabega vida tako ni mogel nič pomagati mestu. (Dalje prih.)

Srečno novo leto

Želi vsem cenjenim odjemalcem

J. Kušlan,
trgovca v Kranju.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **F. Holzacker,** konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16. 52—34

Srečno novo leto 1915

Želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

Karl Windischer,
svečar v Kranju.

Darila povodom vojne za podružnico deželnege pomožnega društva „Rdeči križ“ v Kranju. (Dalje.)

Nabiralna pola župnega urada v Naklem. Naklo: Fran Voglar 5 K, Janez Tomazin 30 v, Marjana Zupan 1 K, Mar. Javh 60 v, France Drinovc 1 K, Matevžovc 2 K, Neimenovana 1 K, Marija Černe 20 v, Kal. Čerjanec 30 v, Janez Okorn 1 K, Ivana Zupan 5 K, Jožef Legat 2 K 40 v, Helena Poklukar 20 v, Marija Rak 2 K, Marjana Mrkun 30 v, Marija Jereb 60 v, Terezija Zupan 40 v, M. Simonetič 30 v, Peter Jošf 90 v, Peter Dacar 90 v, Ana Košnek 40 v, Miha Poličaj 1 K, Ivana Černilec 60 v, Neža Škofic 1 K, Matevž Smolej 30 v, Jera Resman 60 v, Franc Strupi 20 v, Lovrenc Jenko 80 v, Mina Praprotnik 20 v, Marija Polajnar 1 K, M. Teran 10 v, Janez Križaj 20 v, Anton Štros 20 v, Peter Praprotnik 40 v, Marija Barle 1 K, Marija Česen 1 K, Jože Tomazin 50 v. Malo Naklo: Marija Križaj 1 K, Ivana Nadižar 1 K, Polica: Marija Golob 1 K, Marija Naglič 50 v, Marija Kalan 1 K, Frančiška Kokolj 1 K, Blaž Kokalj 1 K, Mihael Križaj 1 K, Feliks Gorenjec 20 v, Janez Pavlin 5 K. Malo Naklo: Jožefa Ažman 3 K, Frančiška Voglar 2 K, Ana Pavlin 3 K, Miha Pavlin 1 K, Anton Pavlin 1 K, P. Pavlin 1 K, Marija Grilc 1 K, Peter Jenko, Cegelnica, 1 K, Iv. Polanc Malo Naklo, 1 K. Cegelnica: Marija Pelko 40 v, M. Pelko 40 v, Jurij Lunar 40 v. Malo Naklo: Frančiška Aleš 1 K, Pivka: Janez Jenko 2 K, Marija Zelnik 1 K 30 v, L. Novak 2 K, Jakob Černilec 1 K, Jakob Bohinjec 2 K, Jožef Jenko Jakob Jerala 5 K, Frančiška Križnar 1 K, Ter. Voglar 1 K, Janez Grašič 1 K, Helena Križaj 1 K, Jakob Ajdovc 1 50 K, Jožef Žibert 2 K. Strahinj: Anton Markič 1 K, M. Zmrzlikar 24 v, Janez Vidic 80 v, Jakob Markič 1 K, Jer. Janc 1 50 K, Anton Rozman 40 v, Ivana Marinšek, Cegelnica, 40 v, Mat. Novak, Strahinj, 1 K. Strahinj: Janez Drinovc 1 K, Jera Drinovc, 1 K, Janez Grašič, 41, 1 K, Janez Grašič, 67, 1 K, Miha Černilec, 1 K, Luka Pižolin 2 K, Johana Fajan 40 v, Fr. Leben 40 v, Janez Lahovc 2 K. (Dalje prih.)

Odda se mesečna soba s posebnim vhodom, s hrano ali brez hrane. Rožna ulica št. 124.
Razširjajte „Gorenjca!“

Pripravno dekle stara 15 let bi rada ustopila v kako trgovino kot učenka. Več pove Andrej Peintar, Podbrdo pri Gorici.

SREČNO NOVO LETO

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

FRANC DOLENZ,
veletrgovina v Kranju.

Srečno novo leto

želi vsem svojim cenjenim gostom

Valentin Rozman,
brivec v Kranju.

Vsem svojim cenjenim odjemalcem želi

srečno novo leto

Veletrgovina z železnino in mešanim blagom
„Mercur“ P. Majdič, Kranj

Odda se izdelava vojaškega perila na dom
Pojasnila daje Edmund Kotzbek v Kranju.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo **amerikanski umetni zobje** posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi **plombirajo zobje** 21 vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju **O. Seydl, Ljubljana.** Stritarjeva ulica št. 7.

Prosimo, da se poravna naročnina za „Gorenjca“.

Sporočite nam svoj naslov!

Takoj nato prejmete od nas brezplačno navodilo, kako utegnete dobiti

dne 2. januarja **50.000** kron in
dne 15. januarja **100.000** frankov,
vrhu tega pa tudi še **4.000** frankov

popolnoma zastonj!
Srečkovno zastopstvo 19, Ljubljana.

Samo K 6.50

boljše K 8.50 in 10.50

stane v

Prvi gorenjski razposiljalni

Ivan Savnik, Kranj

4 1/2 M za eno fino zimsko žensko obleko, v poljubni barvi.

...

Čevlji moderni in trpežni **finjši** kot povsod drugod.

...

Zimsko triko perilo

za vojake od najcenejše do najfinejše

vrste po zelo ugodni ceni.

6 52-47

Pelerine moške,

doma izdelane, samo še nekaj časa

K 7.50, 8.50, 9.50.